

ERRATUM

Aan de raad,

Heerlen, 2 november 2017

Hierbij bieden wij u een erratum aan behorende bij het boekwerk van de begroting 2018. Helaas zijn bij het overzetten van bestanden onvolkomenheden ontstaan in het boekwerk. Wij hebben het hele boekwerk hierop gecontroleerd en daaruit blijkt dat er op twee plekken teksten zijn weggefallen en op twee plekken foutieve tabellen worden gepresenteerd.

1. Teksten weggefallen

Het betreft het laatste deel van de paragraaf IBA en het laatste onderdeel van hoofdstuk 4 zijnde '4.7 algemene dekkingsmiddelen'.

Met dit erratum komen de bestaande teksten op bladzijden 132/133 en 155 zoals opgenomen in het boekwerk te vervallen. In hun plaats komen onderstaande teksten die wij als volledige paragraaf/hoofdstukonderdeel hier opnemen in verband met de leesbaarheid.

1.1 IBA - De paragraaf IBA (pag. 132-133) wordt vervangen door onderstaande tekst

3.10 IBA (Internationale Bau Ausstellung)

IBA staat voor Internationale Bau Ausstellung. Het fenomeen IBA is in Duitsland ontstaan en uitgegroeid tot een creatieve aanpak voor regio's waar een transitie versneld moet worden. Met als tastbaar resultaat een fysieke verandering in het gebied. Maar minstens zo belangrijk: een cultuuromslag in denken en werken in en waardering voor het gebied. Een hernieuwde trots, die uitnodigt om te investeren en een nieuw economisch elan.

IBA zoekt naar innovatieve, toekomstgerichte projecten die duurzaam van betekenis zijn voor de ontwikkeling van een stad of gebied. IBA bouwt zelf niet, maar regelt gedurende een periode processen en voegt kwaliteit toe aan de projecten. Het legt de basis voor een nieuwe oriëntatie op de toekomst waarin maatschappelijke veranderingen worden aangejaagd. Simpel gesteld, IBA draagt bij aan de verbetering van een stad of regio. IBA geeft een Aufschwung. De IBA-periode eindigt met een tentoonstelling van de gerealiseerde projecten. U kunt hierover meer lezen op de website www.iba-parkstad.nl. Daar staan ook de openbare financiële stukken van de BV.

De Parkstadgemeenten en de Provincie Limburg hebben in oktober 2013 besloten een IBA van start te laten gaan. Sinds juli 2014 is de organisatie en uitvoering daarvan in handen van de IBA Parkstad B.V. De overheden hebben gezamenlijk 45 miljoen euro ingebracht voor de totale looptijd van de IBA. De helft door de provincie en de andere helft door de acht deelnemende gemeenten. De bijdrage van de gemeente Heerlen is 9,176 miljoen euro voor de totale looptijd. In januari 2016 is de gemeente

Schinnen, in verband met de herindeling met Onderbanken en Nuth, eveneens toegetreden tot IBA Parkstad.

Taken van de IBA BV en projecttrekkers

Met de start van IBA in 2014 kon iedereen projecten indienen. In totaal zijn er 292 projecten ingediend, waarvan 94 binnen de gemeente Heerlen en 118 Parkstad-breed. Voor de inhoud van deze projecten verwijzen wij u naar de IBA website. De IBA-organisatie selecteerde projecten, versterkte en combineerde ze, zodat ze gezamenlijk de transitie van de regio een grote boost geven. Samen met burgers en andere partijen uit de regio en waar nodig met expertise van buitenaf.

De uitvoering van de projecten ligt niet bij de IBA-organisatie, maar bij de deelnemers / projectindieners zelf. Ook de kosten van een project zijn niet voor rekening van de IBA-organisatie. IBA financiert hooguit een gedeelte, maar zorgt voor kwaliteit, door bij de voorbereiding en/of bij de uitvoering bijvoorbeeld hoogwaardige expertise te leveren.

Resultaten tot nog toe

Eind 2016 heeft IBA het uitvoeringsprogramma voor de jaren tot en met het tentoonstellingsjaar 2020 gepresenteerd (zie jaarstukken 2016 gemeente Heerlen, blz. 157). 2017 stond in het teken van concrete kleinschalige resultaten zoals de opening van het klooster Elisabeth Stift in Kerkrade, Park Urbana en het tuinfestival van ikgroenhet. Nieuw en cruciaal in 2017 was de goedkeuring van een aantal strategische IBA-projecten en -programma's. De zogenaamde sleutelprojecten. Cruciaal voor het slagen van IBA is het sleutelproject 'Centrum Parkstad' dat voorziet in een krachtige impuls voor de binnenstad van Heerlen. Hiervoor heeft IBA 8,4 miljoen euro aan investeringsmiddelen gereserveerd. Daarmee is de dekking van het bidboek Urban Heerlen gerealiseerd.

Maar natuurlijk is er meer, dit zijn de sleutelprojecten waar de IBA mee aan de slag is.

1. **Landelijk Gebied: Van Schimmert tot Schinveld:** (i) Poort van Parkstad: Schinveld; (ii) Poort van Parkstad: Schinveld – Fietsbrug; (iii) Feldbissbreuk.
2. **Landelijk Gebied: Land van Kalk:** (i) Oerland van kalk – Zomerfestival; (ii) Oerland van Kalk – Kunradersteengroeve; (iii) Landschapshotel; (iv) Gebiedsontwikkeling ZLSM.
3. **Groen fiets- & wandelnetwerk:** (i) Leisure Lane; (ii) Leisure Lane - Samenwerkingakkoord Gemeenten.
4. **Stedelijke Parken:** (i) Regionaal Symbool Wilhelminaberg; (ii) De Groevengordel – Sibelco; (iii) De Groevengordel – Beaujean.
5. **Heerlen Centrum:** (i) Central Park; (ii) Romeins Kwartier; (iii) Kernwinkelgebied & Stations-omgeving; (iv) Kegelpaleis > Muziekboulevard > Muziek X-perience.
6. **Center Court Kerkrade**
7. **Twée Wijken:** (i) Treebeek; (ii) Energiek Heilust.
8. **Historisch Erfgoed:** (i) Rolduc; (ii) Romeins Villalandschap.
9. **Sociaalmaatschappelijke innovaties & onderwijs:** (i) ikgroenhet; (ii) ikgroenhet - adoptie bomen Park Urbana; (iii) BMV Hoensbroek-Zuid; (iv) Sint Janscollege Hoensbroek (Heerlen).
10. **Sloop & hergebruik:** (i) Superlocal – expogebouw; (ii) Superlocal – flat; (iii) Hogerop Heerlerbaan; (iv) Mondriaan.
11. **Grensoverschrijdende Projecten:** (i) IBA labor; (ii) IBA Labor - GTB Lab; (iii) IBA Labor - Resource House; (iv) IBA Labor – Inbouwindustrie.

Er wordt nog gewerkt aan de uitwerking/verbetering van de projecten en uiteindelijk is het aan de projecttrekker om het project te realiseren. Dat er zo veel projecten in Heerlen zijn opgenomen bewijst dat Heerlen en IBA elkaar omarmd hebben.

2017 stond ook in het teken van de midterm evaluatie van IBA. Wij nemen de in de evaluatie opgenomen conclusies en aanbevelingen over. Als aandeelhouder maar ook als projecttrekker. IBA als nieuwe aanpak (eerste IBA in Nederland) werpt nu al zijn vruchten af. Niet alleen door opleveringen maar ook door de goede voorbereiding van projecten. Voorbereiding met inwoners en vanuit het verhaal van onze stad en regio. Zo worden bij het project Gebrookerbos bewoners actief betrokken en wordt onze identiteit versterkt bij het project Romeins Kwartier.

Doelen in 2018

Vanuit onze rol als aandeelhouder sturen we IBA vooral aan vanuit de 3 hoofddoelen:

1. Kom tot (betekenisvolle) uitvoering,
2. Communiceer breder, betrek de bevolking nog beter,
3. Verleid Aken, Den Haag, Brussel, kennisinstellingen en het bedrijfsleven om nog meer mee te doen.

Vanuit onze rol als projecttrekker zullen wij in 2018 verder aan de slag gaan met de IBA projecten die in Heerlen worden uitgevoerd of voorbereid. Deze projecten faciliteren we optimaal, want er is haast geboden en er wordt kwaliteit en innovatie gevraagd. Uiteraard streven we de drie genoemde hoofddoelen die we IBA opleggen ook zelf na.

1.2 GEMEENTEFONDS

Inleiding

In deze paragraaf laten wij u de effecten zien van zowel de mei- als de septembercirculaire van het gemeentefonds op onze begroting. Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron voor gemeenten, de ontwikkeling ervan bepaalt in belangrijke mate onze financiële ruimte. De mei- en septembercirculaire vormt de basis voor het opstellen van de meerjarenbegroting. Wij informeren u over zaken die in deze circulaire verwerkt zijn (A) en direct impact hebben op onze begroting. Daarnaast verschaffen wij u informatie over de nieuwe stand van zaken omtrent de integratie- en decentralisatie-uitkeringen (B & C).

Effect meicirculaire op de (meerjaren) begroting 2018–2021

A. Impact begroting gemeentefonds meicirculaire

De impact van de meicirculaire 2017 op onze begroting kunt u lezen in onderstaande tabel (A1):

Tabel A1 Meicirculaire		Bedragen * € 1.000			
Omschrijving	2018	2019	2020	2021	
Accresontwikkeling	1.843	2.552	2.549	2.832	
Hoeveelheidsverschillen/ontwikkeling uitkeringsbasis	128	7	-91	-214	
Overige mutatie uitkeringsfactor	214	214	143	145	
BTW-compensatiefonds (BCF)	71	71	71	71	
Impact begroting	2.256	2.845	2.672	2.835	

De impact op onze begroting van de meicirculaire is te onderscheiden in de volgende kern onderdelen:

1. *Accressen*

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens de normeringssystematiek (trap op trap af) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van de algemene uitkering. De jaarlijkse toename of afname van de algemene uitkering, voortvloeiend uit de normeringssystematiek, wordt het accres genoemd.

De rijksuitgaven waren hoger dan geraamd. Het accres van 2018 en verder wordt ten opzichte van de decembercirculaire 2016 positief bijgesteld. De bijstellingen zijn gemiddeld € 2,6 mln. Het extra accres wordt vooral veroorzaakt een hogere inflatie die doorwerkt in een hogere loon- en prijsontwikkeling op de rijksbegroting.

2. *Hoeveelheidsverschillen*

De hoeveelheden van enkele maatstaven van de algemene uitkering zoals de prognoses aantallen leerlingen en bijstand zijn lager bijgesteld.

Impact begroting gemeentefonds septembercirculaire

De impact van de septembercirculaire op onze begroting kunt u lezen in onderstaande tabel (A2):

Tabel A2 Septembercirculaire		Bedragen * € 1.000			
Omschrijving	2018	2019	2020	2021	
Accresontwikkeling	355	-71	0	71	
Hoeveelheidsverschillen/ontwikkeling uitkeringsbasis	209	166	-54	-37	
BTW-compensatiefonds (BCF)	0	0	71	71	
Impact begroting	564	95	17	104	

Deze septembercircular is beleidsarm omdat er nog geen nieuw kabinet is. Toch zijn er in de miljoenennota een aantal maatregelen opgenomen die een doorwerking hebben naar het gemeentefonds

1. *Accressen*

De stijging in 2018 wordt veroorzaakt door de extra uitgaven voor de salarissen van leerkrachten, belastingdienst en Voedsel en Warenautoriteit. Meerjarig zijn er nauwelijks ontwikkelingen.

2. *Hoeveelheidsverschillen*

De hoeveelheden van enkele maatstaven van de algemene uitkering zoals minderheden zijn hoger bijgesteld.

B.

Integratie-uitkering Sociaal domein **meicirculaire**

Tabel B1 Meicirculaire		<i>Bedragen * € 1.000</i>			
Nieuwe mutaties Sociaal domein		2018	2019	2020	2021
Sociaal Domein jeugdzorg (IU)		-189	-189	1	4
Sociaal Domein AWBZ naar WMO (IU)		2.055	2.066	2.190	2.189
Sociaal Domein Participatiewet (IU)		900	909	857	903
<i>Totaal sociaal domein</i>		2.766	2.786	3.048	3.096

Formeel is sprake van één integratie-uitkering Sociaal Domein. Middelen kunnen ontschot ingezet worden, maar er is tot op heden ook een verdeling over de drie afzonderlijke integratie-uitkeringen bekend. De effecten voor de gemeente Heerlen zijn de volgende:

De voorgenomen overheveling per 2018 van de integratie-uitkering Sociaal domein naar de algemene uitkering is uitgesteld. De overheveling kan op zijn vroegst in 2019 plaatsvinden. Het is echter ook mogelijk dat het niet eerder dan 2020 kan plaatsvinden.

De belangrijkste landelijk wijzigingen in de omvang van de integratie-uitkering Sociaal Domein betreffen toevoegingen van de loon- en prijsbijstelling 2017. Opgemerkt moet worden dat bij het Sociaal domein voor 2018 t/m 2021 in de huidige gemeentefondssystematiek geen loon prijs compensatie wordt gerekend.

Jeugdzorg

Positieve effecten: loon- en prijsbijstelling tranche 2017 (ca. € 70 mln. structureel) en de correctie uitname herinstromers Wlz (€ 6,3 mln. 2017 structureel).

Nadelige effecten: Kinderen met somatische aandoeningen, een uitname van € 13 mln. met ingang van 2018. De bedragen van de integratie-uitkering onderdeel Jeugd per gemeente zijn behalve door deze mutaties ook gewijzigd door het gebruik van actuelere basisgegevens voor de verdeelmaatstaven, dit heeft een nadelig effect. Daarnaast krijgen wij voor 18+/voogdij vanaf 2018 minder.

AWBZ naar WMO

De loon- en prijsbijstelling tranche 2017 (ca. € 71 mln. structureel). De beschikbare groeiruimte/volumemiddelen 2018 (€ 44 mln. structureel), en de tranche extramuralisering 2018 (€ 35 mln. structureel) zijn toegekend. Gemeenten worden gecompenseerd voor het effect van het vervallen van de ouderentoeslag (€ 3,7 mln. structureel vanaf 2018). Correctie uitname herinstromers Wlz € 23,7 mln. structureel met ingang van 2017. Waarschijnlijk staan tegenover deze stijging inkomsten geen extra lasten. De financieringssysteem verandert in 2020 waardoor de inkomsten drastisch kunnen dalen.

Participatiewet

Loon-prijscompensatie (lpo) 2017 is toegekend door het rijk. Daarnaast is effect 'betalende gemeente' i.p.v. 'woongemeente' meegenomen. Tegenover deze extra middelen staan ook extra lasten. De gesprekken met WOZL moeten nog plaatsvinden.

Voor het onderdeel re-integratie: Om gemeenten te stimuleren beschut werkplekken te realiseren en in stand te houden kunnen gemeenten over een periode van vijf jaar (2015-2019) in aanmerking komen voor een financiële stimulans (een "bonus") per gerealiseerde werkplek. Vanwege het achterblijven van de realisatie beschutte werkplekken blijft in 2017 van het beschikbare budget van € 11 mln. circa € 9,8 mln. onbenut. De resterende middelen blijven wel beschikbaar voor gemeenten. Voor 2017 betekent dit dat het bedrag van € 9,8 miljoen wordt overgeheveld naar de integratie-uitkering Sociaal domein, onderdeel Participatie. Het bedrag wordt vanwege de relatie met de doelgroep voor beschut werk verdeeld volgens de verdeelsleutel van het onderdeel re-integratie budget nieuwe doelgroep.

De uitkeringen van het Sociaal domein meicirculaire 2017 zijn verwerkt in deze begroting.

*Integratie-uitkering Sociaal domein **septembercirculaire***

Tabel B2 Septembercirculaire		Bedragen * € 1.000			
Nieuwe mutaties Sociaal domein		2018	2019	2020	2021
Sociaal Domein jeugdzorg (IU)		-185	-90	-121	-90
Sociaal Domein AWBZ naar WMO (IU)		-183	-216	-341	-216
Sociaal Domein Participatiewet (IU)		0	0	227	-114
Totaal sociaal domein		-369	-307	-235	-420

De uitkeringen van het Sociaal domein van de septembercirculaire 2017 zijn niet verwerkt in deze begroting.

- C.** Decentralisatie-, integratie-uitkeringen en taakmutaties **meicirculaire**
In onderstaande tabellen (CI en CII) treft u een overzicht aan van de nieuwe en bijgestelde decentralisatie-, integratie- uitkeringen en taakmutaties uit de meicirculaire en septembercirculaire. Deze uitkeringen zijn vrij besteedbaar en er vindt geen verantwoording naar het Rijk plaats, zoals bij specifieke uitkeringen wel het geval is. Zoals gebruikelijk wordt onderzocht in hoeverre deze uitkeringen uitgegeven gaan worden aan deze taken of dat ze 'vrij' besteedbaar zijn. Als uit onderzoek blijkt dat de bedragen niet binnen het betreffende beleidsveld nodig zijn dan is er geld over om vrij te besteden. Bij de kortingen van de decentralisatie, integratie en taakmutaties gaan we ervan uit dat de betreffende beleidsvelden deze kortingen gaan realiseren. Lukt dat niet dan is dat een nadeel voor onze gemeente.

Bijna alle onderstaande uitkeringen van de meicirculaire zijn verwerkt in deze begroting uitgezonderd de uitkering "Beëindigen betalingen derden". Deze uitkering moet nog nader onderzocht worden.

Tabel C1 Meicirculaire		<i>Bedragen * € 1.000</i>			
Nieuwe mutaties decentralisatie-, integratie-uitkeringen en taakmutaties		2018	2019	2020	2021
<i>Overige</i>					
WMO huishoudelijke hulp		497	497	499	511
Maatschappelijke opvang en OGGz		-122	-122	-122	-122
Gezond in de stad (DU)		376	376	376	376
Armoedebestrijding kinderen		11	11	11	11
Beëindigen betalingen derden		99	112	113	114
Totaal		861	874	878	891

Decentralisatie-, integratie-uitkeringen en taakmutaties **septembercirculaire**

Alle onderstaande uitkeringen van de septembercirculaire zijn nog niet verwerkt in deze begroting en moeten nog onderzocht worden.

Tabel C2 Septembercirculaire		<i>Bedragen * € 1.000</i>			
Nieuwe mutaties decentralisatie-, integratie-uitkeringen en taakmutaties		2018	2019	2020	2021
WMO huishoudelijke hulp		50	50	50	52
Maatschappelijke opvang en OGGz		11	11	11	11
Wet innovatie en Kwaliteit Kinderopvang		16	13	13	13
Vrouwenopvang		-69	-69	-69	-69
Totaal		8	5	5	7

2.Verkeerde tabellen

Met dit erratum komt de tabel op pagina 140 in het boekwerk en onderdelen van het bijlagenboek op pagina 17-18 te vervallen. In hun plaats komen de onderstaande tabellen.

2.1 Tabel overzicht van incidentele baten en lasten per programma op pagina 140 vervangen door onderstaande tabel.

Programma		Baten				Lasten			
		2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
0. Bestuur en Ondersteuning	0. KT Middelen en heffingen	-2.352	-3.047	-1.341	590	5.849	6.704	2.680	2.171
	0. KT Bestuurskracht	0	0	0	0	183	0	0	0
	0. KT Dienstverlening	-122	-122	0	0	-10	106	0	0
2. Verkeer en Vervoer	2. KT Wegen, straten en pleinen					-392	31	0	0
3. Economie	3. KT Economie					769	-56	0	0
4. Onderwijs	4. KT Onderwijs	-136	-136	-79	0	852	342	-275	-171
5. Sport cultuur en recreatie	5. KT Sport					-85	0	23	23
	5. KT Cultuur	-112	-112	-87	0	129	129	104	0
	6. KT Volwassenen maatwerkvoorz.	-1.246	-1.507	0	0	-1.019	-938	0	0
6. Sociaal Domein	6. KT Arbeidsmarktbeleid					-156	-1.800	0	0
	6. KT Inkomensondersteuning					-1.514	-1.190	0	0
	6. KT Sociale basisvoorzieningen					-253	-253	0	0
	6. KT Jeugd maatwerkvoorzieningen	-313	-91	-30	0	3.122	2.930	30	0
7. Volksgezondheid en milieu	7. KT Riool, afval en milieubeheer	-820	310	177	0	173	140	23	0
	7. KT Volksgezondheid					-49	-49	0	0
8. VHROSV	8. KT Ruimtelijke ordening	-502	-92	-38	0	361	111	138	0
	8. KT Herstructurering					-595	-65	10	10
	8. KT Centrum					283	260	330	306
Eindtotaal		5.603	4.797	1.398	590	7.648	6.402	3.064	2.339

2.2 Financiële kengetallen (pagina 17-18 bijlagenboek)

				<i>bedragen x € 1.000</i>
	Prognose 2018	Prognose 2019	Prognose 2020	Prognose 2021
Structurele exploitatieruimte	1,1%	0,8%	1,5%	2,0%

					<i>bedragen x € 1.000</i>
	Structurele exploitatieruimte	Prognose 2018	Prognose 2019	Prognose 2020	Prognose 2021
A	Totale lasten	382.013	380.947	377.659	373.902
B	w.v. structureel	377.422	379.496	376.548	373.784

C	Totale baten	382.446	382.998	381.821	380.581
D	w.v. structureel	380.830	382.000	381.742	380.581
E	Saldo baten en lasten (=C-A)	434	2.051	4.162	6.679
F	Mutaties reserves	-434	-1.936	-4.107	-6.546
G	w.v. structurele toevoegingen				
H	w.v. structurele onttrekkingen	679	670	665	639
I	Resultaat (E+F)	0	115	55	133
J	Structurele ruimte ((D-B)+(H-G))/(C)*100%	1,1%	0,8%	1,5%	2,0%